במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

דף עבודה בעקבות רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י)

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

הנה מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי (רשב״י) במערה, הבנוי בדיוק לפי ההנחיות והמקורות, מותאם במיוחד לתלמידי כיתות ב׳-ד׳ בחינוך הדתי-לאומי.

פְּתִיחָה: הַבְּרִיחָה אֶל הַחֹשֶׁךְ

יְלָדִים, תְּאָרוּ לָכֶם לַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת הַחַם, אֶת הַמִּטָּה הָרַכָּה וְאֶת הָאֹכֶל הַטָּעִים, וְלִבְרֹחַ אֶל מָקוֹם שֶׁאִישׁ לֹא יוֹדֵעַ עָלָיו, רַק כְּדֵי שֶׁתּוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ לִלְמֹד תּוֹרָה.

כָּךְ בְּדִיּוּק קָרָה לְגָדוֹל תַּלְמִידָיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא – הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי , וְלִבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר .

הַיָּמִים הָיוּ יָמִים שֶׁל פַּחַד. הָרוֹמָאִים הָרְשָׁעִים שָׁלְטוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר שָׁמַע הַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר עֲלֵיהֶם דְּבָרִים קָשִׁים, הוּא כָּעַס מְאֹד וְגָזַר דִּין מָוֶת עַל הַצַּדִּיק. רַבִּי שִׁמְעוֹן יָדַע: אִם יִתְפְּסוּ אוֹתוֹ, יִפָּסֵק לִמּוּד הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ. הוּא לָקַח אֶת בְּנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְאִישׁוֹן לַיְלָה הֵם הָלְכוּ לַגָּלִיל, אֶל הָהָרִים, עַד שֶׁמָּצְאוּ מְעָרָה עֲמֻקָּה בַּכְּפָר פְּקִיעִין.

הֵם נִכְנְסוּ פְּנִימָה. הַחֹשֶׁךְ הָיָה מֻחְלָט. קִירוֹת הָאֶבֶן הָיוּ קָרִים מְאֹד, וּמִבַּחוּץ נִשְׁמְעוּ רַק יְלָלוֹת תַּנִּים וְשִׁקְשׁוּק עֲלֵי הָעֵצִים. לֹא הָיָה לָהֶם אֹכֶל, לֹא מַיִם וְלֹא בְּגָדִים לְהַחְלָפָה.

אַךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁשּׁוֹמֵר עַל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם בְּנֵס גָּלוּי: פִּתְאוֹם, מִתּוֹךְ הַסֶּלַע הַיָּבֵשׁ בְּפָתַח הַמְּעָרָה, פָּקְפֵּק... בְּעִבַּע... וּפָרַץ מַעְיַן מַיִם חַיִּים קְרִירִים וּמְתוּקִים! וּלְצִדּוֹ, בְּמְהִירוּת עֲצוּמָה, צָמַח וְעָלָה עֵץ עָבֹה מָלֵא בְּפֵרוֹת. עֵץ חָרוּבִים.

שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנִים בַּחוֹל

יְלָדִים, נַסּוּ לֶאֱכֹל רַק חָרוּבִים וְלִשְׁתּוֹת רַק מַיִם מֻשָּׁךְ יוֹם שָׁלֵם. זֶה קָשֶׁה מְאֹד, נָכוֹן? רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבְנוֹ חָיוּ כָּךְ לֹא יוֹם... לֹא חֹדֶשׁ... אֲלָא שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנִים רְצוּפוֹת! הַטַּעַם הַיָּבֵשׁ שֶׁל הֶחָרוּב קִיֵּם אֶת הַגּוּף הֶחָלָשׁ שֶׁלָּהֶם.

וּמָה הֵם עָשׂוּ כָּל הַזְּמַן הַזֶּה? הֵם לָמְדוּ תּוֹרָה! אֶת סוֹדוֹת הַתּוֹרָה הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָם.

אֲבָל כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיוּ לָהֶם בְּגָדִים אֲחֵרִים, וְהֵם רָצוּ לִשְׁמֹר עַל בִּגְדֵיהֶם מִלְּהִקָּרַע וּלְהִבָּלוֹת, הֵם עָשׂוּ דָּבָר מַדְהִים: בְּכָל בֹּקֶר הֵם פָּשְׁטוּ אֶת הַבְּגָדִים, חָפְרוּ בּוֹר בְּחוֹל שֶׁבַּמְּעָרָה, וְנִכְנְסוּ לְתוֹכוֹ עַד לַצַּוָּאר. הַחוֹל הַקַּר וְהַמְחֻסָּפֵס שָׂרַט אֶת עוֹרָם. זֶה צָרַב. זֶה כָּאַב. גּוּפָם נִהְיָה מָלֵא פְּצָעִים מֵהַחוֹל שֶׁהִתְחַכֵּךְ בְּבְשָׂרָם, אֲבָל הֵם לֹא הִפְסִיקוּ לִלְמֹד אֲפִלּוּ לְרֶגַע! קוֹל לִמּוּד הַתּוֹרָה בָּקַע מִתּוֹךְ הַבּוֹרוֹת בְּהִתְלַהֲבוּת שֶׁל אֵשׁ.

רַק כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ זְמַן הַתְּפִלָּה, הֵם הָיוּ יוֹצְאִים מֵהַחוֹל, מִתְנַעֲרִים, לוֹבְשִׁים אֶת בִּגְדֵיהֶם, מִתְפַּלְּלִים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה מִפְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים – וְאָז פּוֹשְׁטִים אֶת הַבְּגָדִים וְחוֹזְרִים אֶל הַחוֹל לִלְמֹד תּוֹרָה.

נְשָׁמוֹת שֶׁל אוֹר בְּתוֹךְ קִירוֹת שֶׁל אֶבֶן!

הַיְצִיאָה וְהָאֵשׁ

כָּךְ עָבְרוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה.

יוֹם אֶחָד, הַשֶּׁקֶט שֶׁל כְּפָר פְּקִיעִין נִשְׁבַּר. בְּפֶתַח הַמְּעָרָה עָמְדָה דְּמוּת מְאִירָה כְּמַלְאָךְ. זֶה הָיָה אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא! הוּא קָרָא בְּקוֹל שֶׁהִדְהֵד עַל הַסְּלָעִים: ״מִי יוֹדִיעַ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי שֶׁהַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי מֵת, וְהַגְּזֵרָה בֻּטְלָה!״.

כְּשֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר שָׁמְעוּ זֹאת, הֵם לָבְשׁוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם וְיָצְאוּ לְאוֹטָם אֶל חַלַּל הָעוֹלָם הַגָּדוֹל. הַשֶּׁמֶשׁ סִנְוְרָה אֶת עֵינֵיהֶם שֶׁהִתְרַגְּלוּ לַחֲשֵׁכָה. הֵם הִבִּיטוּ יָמִינָה וּשְׂמֹאלָה, וְרָאוּ אֲנָשִׁים רְגִילִים.

הִנֵּה יְהוּדִי אֶחָד חוֹרֵשׁ אֶת הַשָּׂדֶה. הִנֵּה אַחֵר זוֹרֵעַ חִטָּה.

הִזְדָּעְזַע רַבִּי שִׁמְעוֹן. הָרְאֹשׁ שֶׁלּוֹ הָיָה בַּשָּׁמַיִם, וְעֵינָיו הָיוּ בְּמַלְאָכִים, וְהִנֵּה הוּא רוֹאֶה יְהוּדִי חוֹרֵשׁ וְזוֹרֵעַ כָּל כָּךְ עַל טְרַקְטוֹרִים וַעֲבוֹדַת אֲדָמָה?!

"מַנִּיחִים חַיֵּי עוֹלָם (הַתּוֹרָה), וְעוֹסְקִים בְּחַיֵּי שָׁעָה?!" קָרָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּכְאֵב יָקֵד.

מֵרֹב קְדֻשָּׁתוֹ וְהַקְפָּדָתוֹ, כָּל מָקוֹם שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר הִסְתַּכְּלוּ עָלָיו – מִיָּד עָלָה בְּאֵשׁ! תְּבוּאָה שְׁלֵמָה נִשְׂרְפָה! הֵם הָיוּ אֵשׁ שֶׁל תּוֹרָה שֶׁאֹכְלָה יָכְלָה לִסְבֹּל אֶת הָעוֹלָם הַפָּשׁוּט.

לְפֶתַע, יָרַד קוֹל רַעַם אַדִּיר מִן הַשָּׁמַיִם, בַּת קוֹל מֵאֵת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁזִּעְזְעָה אֶת הֶהָרִים: "לְהַחֲרִיב עוֹלָמִי יְצָאתֶם?! חִזְרוּ לִמְעָרָתְכֶם!"

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִּשָּׁרֵף אֶת הָעוֹלָם, אֶלָּא תָּאִיר אוֹתוֹ. תִּבָּרֵךְ אוֹתוֹ.

הַזָּקֵן עִם הַחֲדָשִׁים

בְּעֶצֶב וּבַעֲנָוָה, חָזְרוּ שְׁנֵי הַצַּדִּיקִים אֶל הַחֹשֶׁךְ, אֶל הַחוֹל הַצּוֹרֵב, לְעוֹד שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשִׁים. שָׁנָה שְׁלֵמָה תִּקְנוּ אֶת מַבָּטָם עַל הָעוֹלָם.

לְאַחַר שָׁנָה, שׁוּב יָצְאָה בַּת קוֹל: "צְאוּ מִמְּעָרָתְכֶם!".

הַפַּעַם, כְּשֶׁיָּצְאוּ, זֶה הָיָה בְּיוֹם שִׁשִּׁי אַחַר הַצָּהֳרַיִם. הַשֶּׁמֶשׁ הִתְחִילָה לָרֶדֶת וְצָבְעָה אֶת שְׁמֵי הַגָּלִיל בְּכָתֹם מְזֻהָב. בָּאֲוִיר מַמָּשׁ הֵרְגִּישָׁה קְדֻשָּׁתָהּ שֶׁל הַשַּׁבָּת הַמִּתְקָרֶבֶת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר הָלְכוּ בַּדֶּרֶךְ, וְהִנֵּה הֵם רוֹאִים יְהוּדִי זָקֵן, שֶׁנִּרְאֶה עָיֵף מֵעֲבוֹדַת הַשָּׂדֶה הַקָּשָׁה שֶׁל כָּל הַשָּׁבוּעַ, רָץ וּמְמַהֵר בְּרְחוֹבוֹת הָעִיר, וּבְיָדוֹ – שְׁנֵי עֲנָפִים שֶׁל עֲצֵי הַדֵּס יְרֵקִים, שֶׁרִיחָם מָתוֹק וּמְרַעֲנֵן.

"יְהוּדִי יָקָר," עוֹצֵר אוֹתוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּעֲדִינוּת, וְעֵינָיו רַכּוֹת. "לְאָן אַתָּה מְמַהֵר? וְלָמָּה לְךָ הַהֲדַסִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עִמְּךָ?"

הַזָּקֵן נוֹשֵׁם בִּכְבֵדוּת אֲבָל חִיּוּךְ רָחָב וּמָאוֹר מְמַלֵּא אֶת פָּנָיו הַקְּמוּטוֹת: "לִכְבוֹד שַׁבָּת קֹדֶשׁ! כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לִי רֵיחַ טוֹב בְּבֵיתִי בְּיוֹם הַמְנוּחָה שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ!".

"וְלָמָּה לְךָ שְׁנַיִם?" שָׁאַל רַבִּי אֶלְעָזָר. "הַאִם לֹא מַסְפִּיק עָנָף אֶחָד שֶׁיָּפִיץ אֶת רֵיחוֹ?"

עָנָה הַזָּקֵן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה: "אֶחָד כְּנֶגֶד 'זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ', וְאֶחָד כְּנֶגֶד 'שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ'!" וְהַזָּקֵן הִמְשִׁיךְ לָרוּץ בְּשִׂמְחָה לְבֵיתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַשַּׁבָּת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן עָמַד שָׁם בַּשְּׁבִיל. הָרֵיחַ הַמָּתוֹק שֶׁל הַהֲדַס עֲדַיִן עָמַד בָּאֲוִיר. הוּא הִבִּיט בִּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר. שׁוּם אֵשׁ כְּבָר לֹא יָצְאָה מֵעֵינָיו, אֶלָּא דִּמְעוֹת תְּשׁוּקָה וְאַהֲבָה לְעַם יִשְׂרָאֵל.

הוּא פָּנָה לִבְנוֹ וְלָחַשׁ בַּעֲנָוָה עֲמוּקָה:

"רְאֵה, בְּנִי, כַּמָּה חֲבִיבִין מִצְוֹת עַל יִשְׂרָאֵל!" .

הוּא הֵבִין שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל קָדוֹשׁ – לֹא רַק כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה בַּמְּעָרָה כָּל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה, אֶלָּא גַּם כַּאֲשֶׁר עֲמֵלִים כָּל הַשָּׁבוּעַ וּבְעֶרֶב שַׁבָּת רָצִים בִּכְדֵי לְהַדֵּר בְּמִצְוָה לִכְבוֹד מֶלֶךְ הָעוֹלָם. מֵאוֹתוֹ רֶגַע – דַּעְתָּם נָחָה, וְהֵם יָרְדוּ לְרַפֵּא, לְבָרֵךְ וְלַעֲזֹר לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל.

א. שאלת פתיחה (לגירוי והזדהות):

"ילדים, תתארו לכם שאתם נעולים בחדר אחד, בלי ממתקים, בלי צעצועים, וצריכים לאכול רק לחם יבש לכל ארוחה. כמה זמן הייתם מחזיקים מעמד? יום? יומיים?

היום אנחנו נכיר צדיק מיוחד שהחזיק ככה לא חודש, אלא 13 שנים רצופות! למה הוא עשה את זה? בואו נצלול למערה ונבדוק..."

ב. הערות ביצוע וסטוריטלינג:

ג. המלצות ל-4 שקופיות מלוות (כשרות וצנועות):

ד. פעילות מסכמת:

נבחר שני ילדים שיהיו רשב״י ור׳ אלעזר (אפשר לתת להם לשבת תחת שמיכה שמייצגת את המערה), וילדים אחרים יהיו אנשים שעובדים ומתכוננים לשבת. כשהצדיקים יוצאים, הם שואלים את העובדים והשבים למה הם עושים את הפעולות שלהם. כל ילד יצטרך לתת תשובה איך הפעולה הפשוטה שלו (נניח עזרה בבית, קניות, ריצה) קשורה לקיום מצווה לכבוד ה׳.

מקורות: תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף ל״ג עמוד ב׳: סיפור הבריחה, עץ החרוב, המעיין, החפירה בחול (עד הצוואר) לשמירת הבגדים, שהות 12 שנים, ביאת אליהו, יציאה ראשונה, הקפדתם על בני אדם, הבת קול (״להחריב עולמי יצאתם?״), חזרה לשנה נוספת (12 חודש), יציאה שנייה, והמפגש עם הזקן (״ראו כמה חביבין מצוות על ישראל״). תלמוד ירושלמי, מסכת שביעית, פרק ט׳, הלכה א׳: הבריחה הראשונית והסתרת אשת רשב״י, מעשה המערה. על פי ההנחיות המופיעות במאגרים שנלמדו (לדוגמה: ״גדולי ישראל כיתה א׳ תלמוד תורה״, ״סיפורים על רשב״י״, מקורות [1], [2], [3]-[4], [5]-[6]).

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

סיפור 44 • רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) • במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

א. בתחילת הסיפור נאמר: ״הנה מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי (רשב״י) במערה, הבנוי בדיוק לפי ההנחיות והמקורות, מותאם במיוחד לתלמידי כיתות ב׳-ד׳ בחינוך…״ — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: ״קִירוֹת הָאֶבֶן הָיוּ קָרִים מְאֹד, וּמִבַּחוּץ נִשְׁמְעוּ רַק יְלָלוֹת תַּנִּים וְשִׁקְשׁוּק עָלֵי הָעֵצִים.״?

ג. כיצד הגיב רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) למצב המתואר: ״גּוּפָם נִהְיָה מָלֵא פְּצָעִים מֵהַחוֹל שֶׁהִתְחַפֵּךְ בִּבְשָׂרָם, אֲבָל הֵם לֹא הִפְסִיקוּ לִלְמֹד אֲפִלּוּ לְרֶגַע!״?

ד. מה השתנה בין ״לְאַחַר שָׁנָה, שׁוּב יָצְאָה בַּת קוֹל: ״צְאוּ מִמְּעָרָתְכֶם!״.״ לבין ״עָנָה הַזָּקֵן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה: ״אֶחָד כְּנֶגֶד זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְאֶחָד כְּנֶגֶד…״?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: ״היום אנחנו נכיר צדיק מיוחד שהחזיק ככה לא חודש, אלא 13 שנים רצופות!״?

סיפור 44 • רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) • במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

2. השלימו פרטים מדויקים מן הסיפור

סיפור 44 • רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) • במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

א. הנה מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי (רשב״י) במערה, הבנוי בדיוק לפי ההנחיות והמקורות, מותאם במיוחד לתלמידי כיתות ב׳-ד׳ בחינוך הדתי-_____.

ב. הָרוֹמָאִים הָרְשָׁעִים שָׁלְטוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר שָׁמַע הַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר עֲלֵיהֶם דְּבָרִים קָשִׁים, הוּא כָּעַס מְאֹד וְגָזַר דִּין מָוֶת עַל _____.

ג. קִירוֹת הָאֶבֶן הָיוּ קָרִים מְאֹד, וּמִבַּחוּץ נִשְׁמְעוּ רַק יְלָלוֹת תַּנִּים וְשִׁקְשׁוּק עֲלֵי _____.

ד. וּלְצִדּוֹ, בְּמְהִירוּת עֲצוּמָה, צָמַח וְעָלָה עֵץ עָבֶה מָלֵא _____.

ה. גּוּפָם נִהְיָה מָלֵא פְּצָעִים מֵהַחוֹל שֶׁהִתְחַכֵּךְ בִּבְשָׂרָם, אֲבָל הֵם לֹא הִפְסִיקוּ לִלְמֹד אֲפִלּוּ _____!

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
הָרוֹמָאִים הָרְשָׁעִים שָׁלְטוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר שָׁמַע הַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר עֲלֵיהֶם דְּבָרִים קָשִׁים, הוּא כָּעַס מְאֹד וְגָזַר דִּין מָוֶת עַל…	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: וּלְצִדּוֹ, בְּמְהִירוּת עֲצוּמָה, צָמַח וְעָלָה עֵץ עָבֶה מָלֵא בְּפֵרוֹת.	□	□	
מֵרֹב קְדֻשָּׁתוֹ וְהַקְפָּדָתוֹ, כָּל מָקוֹם שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר הִסְתַּכְּלוּ עָלָיו – מִיָּד עָלָה בְּאֵשׁ!	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: יְהוּדִי יָקָר,״ עוֹצֵר אוֹתוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּעֲדִינוּת, וְעֵינָיו רַכּוֹת.	□	□	
הוּא הֵבִין שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל קָדוֹשׁ – לֹא רַק כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה בַּמְּעָרָה כָּל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה, אֶלָּא גַּם כַּאֲשֶׁר עֲמֵלִים כָּל הַשָּׁבוּעַ וּבְעֶרֶב שַׁבָּת רָצִים…	□	□	

3. מה היה ראשון?

סיפור 44 • רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) • במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִּשָּׁרֵף אֶת הָעוֹלָם, אֶלָּא תָּאִיר אוֹתוֹ.

□ הנה מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי (רשב״י) במערה, הבנוי בדיוק לפי ההנחיות והמקורות, מותאם במיוחד לתלמידי כיתות ב׳-ד׳ בחינוך...

□ כל ילד יצטרך לתת תשובה איך הפעולה הפשוטה שלו (נניח עזרה בבית, קניות, ריצה) קשורה לקיום מצווה לכבוד ה׳.

□ אַךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁשּׂוֹמֵר עַל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם בְּנֵס גָּלוּי: פִּתְאוֹם, מִתּוֹךְ הַסֶּלַע הַיָּבֵשׁ בְּפֶתַח...

□ שׁוּם אֵשׁ כְּבָר לֹא יָצְאָה מֵעֵינָיו, אֶלָּא דִּמְעוֹת תְּשׁוּקָה וְאַהֲבָה לְעַם יִשְׂרָאֵל.

לפני ואחרי

מה קרה לפני: ״הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִּשָּׁרֵף אֶת הָעוֹלָם, אֶלָּא תָּאִיר אוֹתוֹ.״?

מה קרה אחרי: ״שׁוּם אֵשׁ כְּבָר לֹא יָצְאָה מֵעֵינָיו, אֶלָּא דִּמְעוֹת תְּשׁוּקָה וְאַהֲבָה לְעַם יִשְׂרָאֵל.״?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
וּלְצִדּוֹ, בִּמְהִירוּת עֲצוּמָה, צָמַח וְעָלָה עֵץ עָבֶה מָלֵא בְּפֵרוֹת.		
יְהוּדִי יָקָר,״ עוֹצֵר אוֹתוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּעֲדִינוּת, וְעֵינָיו רַכּוֹת.		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה ״במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)״ על רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י)? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: ״מֵרֹב קְדֻשָּׁתוֹ וְהַקְפָּדָתוֹ, כָּל מָקוֹם שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר הִסְתַּכְּלוּ עָלָיו – מִיָּד עָלָה בְּאֵשׁ!״.

ג. אילו רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) לא היה פועל כפי שמתואר ב־״עָנָה הַזָּקֵן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה: ״אֶחָד כְּנֶגֶד זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְאֶחָד כְּנֶגֶד שָׁמוֹר אֶת יוֹם...״ — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע ״היום אנחנו נכיר צדיק מיוחד שהחזיק ככה לא חודש, אלא 13 שנים רצופות!״ מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

סיפור 44 • רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) • במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. הנה מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי (רשב״י)...

2. לֹא הָיָה לָהֶם אֹכֶל, לֹא מַיִם וְלֹא בְּגָדִים לְהַחְלָפָה.

3. כְּשֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר שָׁמְעוּ זֹאת, הֵם לָבְשׁוּ...

4. הַפַּעַם, כְּשֶׁיָּצְאוּ, זֶה הָיָה בְּיוֹם שִׁשִּׁי אַחַר הַצָּהֳרַיִם.

סיפור 44 • רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) • במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

5. רְאֵה, בְּנִי, כַּמָּה חֲבִיבִין מִצְוֹות עַל יִשְׂרָאֵל!״ .

6. כל ילד יצטרך לתת תשובה איך הפעולה הפשוטה שלו (נניח עזרה בבית, קניות,...

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

סיפור 44 • רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) • במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע ״גּוּפָם נִהְיָה מָלֵא פְּצָעִים מֵהַחוֹל שֶׁהִתְחַכֵּךְ בִּבְשָׂרָם, אֲבָל הֵם לֹא הִפְסִיקוּ לִלְמֹד אֲפִלּוּ לְרֶגַע!״.

☐ **מכתב:** כתבו לרבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) בעקבות ״יְהוּדִי יָקָר,״ עוֹצֵר אוֹתוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּעֲדִינוּת, וְעֵינָיו רַכּוֹת.״.

☐ **דו־שיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני ״הוּא הֵבִין שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל קָדוֹשׁ – לֹא רַק כְּשֶׁשּׁוֹמְדִים תּוֹרָה בַּמְּעָרָה כָּל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה, אֶלָּא גַּם…״.

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה ״במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)״.

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
וּלְצִדּוֹ, בִּמְהִירוּת עֲצוּמָה, צָמַח וְעָלָה עֵץ עָבֶה מָלֵא בְּפֵרוֹת.		
עָנָה הַזָּקֵן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה: ״אֶחָד כְּנֶגֶד יְזָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ,…		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה רבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) פעל באירוע ״לְאַחַר שָׁנָה, שׁוּב יָצְאָה בַּת קוֹל: ״צְאוּ מִמְּעָרָתְכֶם!״.״?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של ״במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)״.

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מרבי שמעון בר יוחאי (רשב״י) ומן המעשה ״במערה בפקיעין — 12 שנה (ואח״כ שנה נוספת)״ למדתי ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15